

мнением Н.В. Хамитова о том, что «...антитезой одиночеству является не общение (оно может только отягчить ситуацию), но любовь» [5, с. 58].

Если вы хотите иметь свободу в выборе, не бойтесь избавляться от ваших устаревших убеждений. Разрушьте стены своей тюрьмы. Учитесь правильно реагировать на вызовы, которые бросает вам жизнь. Не бойтесь боли, научитесь принимать её как сигнал, помогающий понять и оценить правильность ваших действий. И тогда боль не принесёт вам никаких страданий и разочарований.

ЛИТЕРАТУРА

1. Каган В.Е. Одиночество и психотерапия // 1 Всероссийская научно-практическая конференция по экзистенциальной психологии: материалы сообщений / под ред. Д.А. Леонтьева, Е.С. Мазур, А.И. Сосланда. – М.: Смысл, 2001. – С. 57–61.
2. Леонтьев Д.А., Осин Е.Н., Салихова А.Ж. Переживание одиночества: негативные и позитивные аспекты // Психология общения: тренинг человечности // тезисы международной научно-практической конференции, посвященной 70-летию со дня рождения Л.А. Петровской / под ред. О.В. Соловьевой. – М.: Смысл, 2007. – С. 320–322.
3. Пузанова Ж.В. Социологическое исследование одиночества: опыт построения концептуальной модели // Ж.В. Пузанова // Вестник РУДН. Серия: Социология. – 2009. – №2. – С.42–46.
4. Слободчиков И.М. Современные исследования переживания одиночества // И.М. Слободчиков // Психологическая наука и образование. – 2007. – № 3. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: // http://psyjournals.ru/psyedu/2007/n3/Slobodchikov_full.shtml
5. Хамитов Н.В. Одиночество мужское и женское. Опыт вживания в проблему / Н.В. Хамитов. – Киев: Атика, 2010. – 224 с.

*К. Щербіна,
студентка III курсу
Економіко-правового коледжу
Науковий керівник: Т. О. Крижановська,
кандидат філософських наук, доцент,
Міжнародний гуманітарний університет*

МІФИ СТАРОДРЕВНЬОЇ ГРЕЦІЇ

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю осмислення важливості такого культурного феномену як міфи Стародавньої Греції. Можна побачити як змінювалось ставлення людей до сил природи, як зароджувались основи теології та космології. Також надзвичайна цінність феномену древньогрецької міфології полягає у тому, що саме вона підштовхнула суспільство до інтелектуального розвитку, до створення багатьох наук, зокрема логіки, математики, риторики тощо.

Давньогрецька міфологія була основою для розвитку найдавнішої цивілізації світу – Стародавньої Греції [1]. Стародавні греки подарували нам світ надзвичайних міфів. Сама назва «міф» (mythos) перекладається як розповідь, оповідання. Міфи – це історії, в яких у вигаданий, фантастичний спосіб розповідається про те, що відбувалось у той час з конкретним народом. Вони існува-

ли у ті часи, коли ще суспільством не була сформована саме їх культура або літературно-історична традиція. Неможливо зрозуміти психологію народу Древньої Греції, не знаючи їх міфів, оскільки саме міфи ставлять фундамент культури їх етносу. У висловах сучасних людей ми знаходимо образи грецької міфології. Вони перетворилися на крилаті вислови: троянській кінь, яблуко розбрату та інші.

Дуже добре, що наші предки вчилися в еллінів через міфи. Багато чого теперішній світ запозичив у Давній Греції. Передусім радісне ставлення до життя. Бо навіть привітання тоді було: «Радійте!» І міфи Давньої Греції стали основою культур багатьох народів разом із заповідями Біблії та творами власного фольклору.

Міф завжди притягував до себе дослідників. Якщо говорити про інтерпретацію міфа, то вона існувала ще в Давній Греції. Так, наприклад, Піфагор доводив, що в міфах відображувалося філософсько-алегоричне сприйняття природи, а Евгемер бачив у героях міфів обожнених героїв, які колись реально існували.

Карл Ясперс відзначав те, що люди з самого початку історії співвідносили з міфами своє життя, знаходили в них втрачений рай, золотий вік та катастрофи; співвідносили те, як природне перепліталось у міфах з надчутливим, вірили в те, що боги спускалися на землю, що вищі істоти, переконуючи та повчаючи, втручалися у земне життя. Відокремити якусь правду про давно минулі часи з цих міфів неможливо, проте всі ці міфи складають невід'ємну частину величної картини про те, що людина завжди необхідним чином зв'язана з тією суттєвою основою, яка склалась у глибині доісторичних часів [2].

Слово «міфологія» має два значення: по-перше, це сукупність усіх міфів певного народу, яка зберігалася в літературі та усній традиції; по-друге, це наука, яка досліджує міфи. Якщо ми маємо справу з грецькою міфологією, то ми можемо з'ясувати її джерельну базу, дати характеристику її загальних особливостей, міфологічних комплексів, періодів розвитку, зокрема доолімпійського, олімпійського, періоду пізнього елінізму [3].

Початок створення грецьких міфів припав на кінець III – початок II тис. до н.е.. це час міграції ахейської групи племен до Балканської Греції. Відтворити у міфах цього часу фрагменти ахейської чи автохтонну форму дуже важко. Але припускати вплив інших, місцевих, племен необхідно. Важливо також мати на увазі уривковий характер свідчень про ранню фазу та зміну характеру первісних міфів. Створення системи грецьких міфів полягає в тому, що збірка грецької міфології містить міфологічні елементи з різних культур і традицій сусідніх регіонів.

З часом у системі грецьких міфів виростала грецька релігія, яка була фундаментом грецької культури та державності і яку запозичували інші народи, зокрема римляни. Останні особливо багато робили для відновлення грецького міфу, позаяк прагнули використати його потенціал для створення «римського міфу» [4].

Як уже сказано, міфологія давніх народів пов'язана з релігією, а релігія завжди пов'язувалася з магією, манізмом, фетишизмом, анімізмом, тотемізмом, із різними табу (заборонами). Отже, насамперед з'ясуємо ці терміни. Почнемо

з магії. Суть магії полягає в наївній вірі первісних людей у можливість із допомогою певних дій, обрядів, церемоній, словесних формул-заклинань, замов, примов тощо впливати на навколишню дійсність. Саме слово «магія» іранського походження і за змістом відповідає нашим словам «чаклунство», «чарівництво». Через незнання справжніх законів природи і невміння користуватися ними первісні люди намагалися досягти бажаної мети шляхом використання уявленої «магічної сили». Залежно від призначення магічних процедур розрізняють такі види магії: чорну магію – її мета завдати шкоди комусь, білу магію – її мета допомогти комусь, любовну магію – її мета привернути або відвернути кохання, лікувальну магію – «шаманське» лікування хвороб, господарську магію – забезпечення врожаю або успіхів у полюванні і, нарешті, словесну (вербальну) магію. Певні елементи магії наявні в обрядах, ритуалах, культах усіх релігій. У давніх міфах часто йдеться про магію і магів. Тут не можна не згадати про Медею з «міфа про аргонавтів» і про Кірку (Цірцею) з «Одіссеї».

Крім магії, в міфах простежується віра в «ману» (манізм). «Мана» в первісних племен Океанії – це назва «надприродної сили», що її носіями можуть бути окремі люди, тварини, рослини, різні речі в природі. Ця сила могла бути, на думку первісних людей, причиною успіхів її носіїв у досягненні тієї чи іншої мети. Її нібито можна було передати чи позичити. Канібал, який поїдав м'ясо вбитого ворога, вірив у те, що цим він може успадкувати його силу, мужність, відвагу та інші позитивні якості. Орел, який дзьобав Прометееву печінку, не просто мучив його, а набував Прометеевої мудрості, адже Зевсів орел – це не просто атрибут Зевса, а й сам Зевс.

До манізму близький фетишизм. Цей термін утворено від португальського слова «фейтісу» – приблизно те саме, що й «талісман, амулет». Фетишами могли бути різні речі, ідоли, ікони, реліквії, яким приписувалася надприродна сила, щось подібне до «мани». Коли в «Іліаді» ахейці не могли здобути Трої, то причиною цього були не стільки міцні мури міста, скільки наявність у троянців потужного фетиша – Палладія, тобто статуї, Афіни Паллади, що обороняла місто.

Характерним для первісного суспільства був так званий анімізм. Цей термін утворено від латинських *anima* – «душа» і *animus* – «дух». Для первісних людей усі явища природи, всі речі навколишнього світу здавалися одушевленими, живими. Це було пов'язано з нерозумінням різниці між живою і неживою природою. Анімізм – це також віра в існування душ і духів. У давнину існувало уявлення, ніби душа – якась життєва сила – могла відокремлюватися від тіла, наприклад, коли людина спить і бачить сни або коли людина вмирає, а її душа продовжує жити.

Систематичне вивчення міфів почалося в епоху Просвітництва. Панували ті ж самі дві точки зору, що і в античні часи. Перша полягала в історично-критичному аналізі з визначенням раціоналістичного змісту, а друга – у пошуках аргументів, які б заперечували наявність такого змісту в них.

Вчені першого напряму розглядали міф як вияв свідомості дитини людства. У межах доби Просвітництва ряд інтерпретаторів міфів знайшли і поетичний напрям трактування міфів – як первісної та привілейованої лінгвістичної форми поезії. В уяві романтиків міф виступає вже як естетичний феномен. По-

тім на зміну романтикам прийшли прихильники концепцій, що базувалися на принципах пояснення міфу.

Таким чином, у всьому розмаїтті людської духовної культури давньогрецька міфологія займає особливе місце. Причина полягає в тому, що, створивши власний світ міфів, греки стали першим народом, який усвідомив їх сутність і розпочав їхню інтерпретацію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Словник античної міфології. – К.: Наукова думка, 1985. – 236 с.
2. Ясперс К. Смысл и назначение истории / К. Ясперс. – М., 1991. – С. 56.
3. Лосев А.Ф. Греческая мифология / Мифы народ мира: энциклопедия / гл. ред. С.А. Токарева. – М., 1987. Т.1. – С. 321–324.
4. Голубцова Е.С. Государство и религия в античном мире / Е. С. Голубцова // Вестник древней истории. – 1985. – № 2. – С. 10–11.